

Folketinget
lov@ft.dk

Stormgade 2-6
1470 København K
Telefon 72 28 24 00
im@im.dk

Sagsnr.
2022 - 5930

Doknr.
570599

Dato
10-11-2022

Valgklage fra René Garde Vilsgaard i forbindelse med folketingsvalget den 1. november 2022

Fra René Garde Vilsgaard har Indenrigs- og Boligministeriet den 7. november 2022 modtaget vedhæftede e-mailkorrespondance, hvori René Garde Vilsgaard i e-mail af 7. november 2022 har klaget over, at de skriveredskaber, der var tilgængelige i stemmerummene på Tåsinge Forsamlingshus i Svendborg Kommune, var fedtblyanter, hvis markering kunne være svær at aflæse på stemmesedlen, og at fedtblyanterne var røde.

René Garde Vilsgaard har i den anledning i e-mail af 1. november 2022 til Region Syd-danmark bl.a. anført følgende:

”Både min kone og jeg har deltaget i valget, ved at afgive vores stemme i det stemmelokale (-område) vi er tilknyttet. Vi har benyttet os af 2 fysiske forskellige stemmebokse, -altså to forskellige bokse ud af tre stemmebokse i alt i stemmelokalet.

Hver af disse to stemmebokse var udstyret med en rød fedtblyant, til at afgive krydset med. -Kvaliteten af blyanten var tilmed så dårlig, at krydset var svær at se efter markeringen.

Det er mig helt uforstående, at både fedtblyant er af så ringe kvalitet – men i sær at blyanterne ”tilfældigvis” er røde – og ikke sort eller måske endda blå.

Valget i 2022 er især kendetegnende ved, -at én så høj procentdel af befolkningen ikke ved hvor de skal sætte deres stemme førend de står i stemmeboksen.

-Qua min uddannelse indenfor psykologi – så er jeg bekendt med hvor stor en indflydelse nudging har på mennesker.”

René Garde Vilsgaard har supplerende i e-mail af 7. november 2022 til Indenrigs- og Boligministeriet bl.a. anført følgende:

”Tak for fremsendte, -og tak for en plausibel forklaring. -Det er rart at vide, at jeg ikke er den eneste der har hæftet sig ved, -eller undret sig over brugen af røde skriveredskaber til stemmeafgivning.

Jeg køber umiddelbart ikke nedenstående forklaring, da det var min oplevelse sidste tirsdag, -at det var svært at læse ”det røde kryds” jeg satte på stemmesedlen. -

Derfor gjorde jeg mig særligt umage for at gøre krydset tydeligere, da jeg ikke ønskede at min stemme skulle gå til spilde. -Hvis den røde farve fremstår mere tydeligt, så kan det undre mig at der benyttes blå kuglepenne ved kommunevalg.

Jeg skal ikke udelukke, at dette muligvis kan have en sammenhæng med mit handicap som rød/grøn farveblind. Men ikke desto mindre så vil dette ligeledes være en udfordring hos en valgtillforordnede med samme handicap, når selve stemmeoptællingen foregår. -Med mindre de valgtillforordnede bliver kontrollerede og der tages højde herfor.

Men det der specielt slår mig, det er at den røde penfarve kan have indvirkning på den store procentdel af befolkningen, der endnu ikke havde truffet deres beslutning førend de stod i stemmeboksen i tirsdags.”

Svendborg Kommune har i anledning af klagen ved vedhæftede brev af 9. november 2022 oplyst følgende:

”Svendborg Kommune har i forbindelse med valg handlinger siden kommunal- og regionsvalget i 2017, brugt røde blyanter på stort set alle vores afstemningssteder.

Bevæggrunden dengang var, at i forbindelse med valget forinden, var der udtrykt at det kunne være svært at læse de sorte blyanter, da der somme tider kom forskellige andre sorte streger på stemmesedlerne samt at krydsene kunne være utydelige og sværere at se, dette kunne give anledning til tvivl om stemmesedlens gyldighed. Samtidig havde vi tidligere haft problemer med at læse krydsene på regionsstemmesedlerne som er gule.

Vi blev ved dette valg bekræftet i, at det var lettere og tydeligere at se krydsene, for de personer som skulle tælle stemmerne op, det gjaldt både de kommunale og regionale stemmesedler.

Vi er efterfølgende fortsat med at anvende røde blyanter, hvilket vil sige at vi inkl. Folketingsvalget 2022 har brugt røde blyanter ved 6 valg, og ved hvert valg har de personer som tæller stemmerne, udtrykt at det er nemmere at se krydsene når de er røde.

Svendborg Kommune har ikke brugt blå kuglepenne som officielt skriveredskab på afstemningsstederne i forbindelse med Kommunal- og regionsvalget, men ved dette valg blev der gjort meget ud af at borgerne måtte anvende eget skriveredskab, hvilket også var en mulighed ved det netop overståede folketingsvalg.”

Indenrigs- og Boligministeriet kan i den anledning oplyse, at følgende fremgår af § 45, stk. 2, § 48, stk. 1, § 68, stk. 1 og stk. 2, 1. pkt., § 69, stk. 1, og § 72, stk. 1, i folketingsvalgloven (lovbekendtgørelse nr. 294 af 7. marts 2022):

”§ 45. [...]

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen sørger for lokaler til afstemningen samt for det fornødne antal stemmerum og stemmekasser. Stemmerum skal være indrettet således, at der kan afgives stemme, uden at andre kan se, hvorledes vælgeren stemmer. Stemmerum skal være forsynet med det fornødne udstyr til stemmeafgivning. Stemmekasser skal være indrettet således, at ingen stemmeseddel kan tages ud, uden at stemmekassen åbnes. Stemmekasser skal kunne låses eller forsegles.

Stk. 3-4. [...]

[...]

§ 48. Stemmeafgivningen sker i stemmerummet, hvor kun vælgeren må være til stede. På stemmesedlen sætter vælgeren et kryds ved et partinavn eller et kandidatnavn.

[...]

§ 68. Når afstemningen er afsluttet, foretager valgstyrrerne og de tilfornordede vælgere, jf. dog § 74 a, stemmeoptælling på afstemningsstedet. Stemmeoptællingen er offentlig. Det optælles, hvor mange stemmer der ved afstemningen er afgivet for hvert af partierne og for hver kandidat uden for partierne.

Stk. 2. En stemme er afgivet for det parti, inden for hvis felt på stemmesedlen vælgeren har sat kryds. [...]

Stk. 3. [...]

§ 69. En stemmeseddel afgivet på afstemningsstedet er ugyldig, såfremt

- 1) den er blank,
- 2) vælgerens stemme på stemmesedlen ikke er afmærket med kryds, jf. § 48, stk. 1, 2. pkt.,
- 3) det ikke med sikkerhed kan afgøres, hvilket af partierne eller hvilken kandidat uden for partierne vælgeren har villet give sin stemme,
- 4) det må antages, at stemmesedlen ikke er udleveret på afstemningsstedet, eller
- 5) der er givet stemmesedlen et særpræg.

Stk. 2-4. [...]

[...]

§ 72. Senest dagen efter at afstemningen har fundet sted, samles valgbestyrelsen til endelig opgørelse af resultatet af stemmeafgivningen i opstillingskredsen (fintælling). I opstillingskredse, hvori flere kommuner indgår helt eller delvis, samles valgbestyrelsen i kredskommunen. Fintællingen er offentlig.

Stk. 2. [...]"

Af Indenrigs- og Boligministeriets vejledning nr. 9292 af 21. marts 2022 om afholdelse af folketingsvalg fremgår følgende om skriveredskaber ved stemmeafgivningen:

"7.2.1. Lokaler, valgborde, stemmerum, skriveredskaber og stemmekasser

[...] Kommunalbestyrelsen skal sørge for lokaler til afstemningen samt det nødvendige antal stemmerum og stemmekasser, se lovens § 45, stk. 2. [...]

[...]

Stemmerum og stemmekasser skal være indrettet som fastsat i lovens § 45, stk. 2. Der skal bl.a. være det nødvendige udstyr i hvert stemmerum for, at vælgerne kan afgive deres stemme (skriveplade og blyant eller andet egnet skriveredskab). Det fremlagte skriveredskab behøver ikke være en blyant eller en sort eller blå kuglepen, men må godt have en mere synlig farve, f.eks. rød, hvis kommunalbestyrelsen f.eks. måtte vurdere, at det vil gøre afkrydsningen tydeligere og lette stemmeoptællingen.

Det er også tilladt for vælgeren at anvende sit eget medbragte skriveredskab. Det er dog i den forbindelse vigtigt, at vælgeren vejledes om, at farven eller tykkelsen af skriveredskabet ikke må afvige så væsentligt fra gængse skriveredskaber, at stemmesedlen kan bedømmes som værende givet et særpræg, da stemmesedlen i givet fald vil være ugyldig, se afsnit 9.3.1.”

Af Indenrigs- og Boligministeriets vejledning nr. 9292 af 21. marts 2022 om afholdelse af folketingsvalg fremgår bl.a. følgende om stemmeoptællingen på afstemningsstedet og bedømmelse af stemmesedler:

”9.2.1. Rammerne for stemmeoptællingen på afstemningsstedet

Når afstemningen er afsluttet kl. 20, tæller valgstyrene og de tilforordnede vælgere stemmerne op på afstemningsstedet. Stemmeoptællingen sker efter reglerne i lovens §§ 68-70 om stemmeoptælling på afstemningsstedet.

Kommunalt ansat personale kan udpeges til at bistå valgstyrene og de tilforordnede vælgere med stemmeoptællingen. Også kommunalt ansatte, der ikke bor i kommunen, kan deltage. Stemmeoptællingen skal dog ske under valgstyrenes ansvar, kontrol og instruktion. Stemmeoptællingen kan herudover ikke overlades til andre.

[...]

9.2.2. Fremgangsmåden ved stemmeoptællingen på afstemningsstedet

[...]

Tvivlsomme stemmesedler, herunder blanke stemmesedler og andre stemmesedler, der utvivlsomt er ugyldige, sorteres fra og gives til formanden for valgstyrene. Valgstyrene bedømmer derefter, om stemmesedlerne er gyldige, se afsnit 9.3. Antallet af ugyldige stemmer optælles særskilt fordelt efter de forskellige ugyldighedsgrunde.

[...]

9.3. Bedømmelse af stemmesedler

Reglerne om, hvornår stemmesedler og brevstemmesedler afgivet til folketingsvalg er ugyldige, står i lovens § 69, stk. 1 og 2. De suppleres af reglerne i bekendtgørelse nr. 996 af 12. august 2013 om bedømmelse af stemmesedler afgivet til folketingsvalg (i det følgende kaldet bekendtgørelsen). [...]

[...]

9.3.1.2. Stemmesedlen afmærkes med et kryds

Vælgeren afgiver sin stemme på afstemningsstedet på valgdagen ved at sætte et kryds på stemmesedlen, se lovens § 48, stk. 1. Der stilles ikke krav om, at vælgeren skal benytte et bestemt skriveredskab eller et skriveredskab af en bestemt farve.

[...]

Det kan dog være vanskeligt at bedømme en afmærkning af en afkrydsningsrubrik i de tilfælde, hvor rubrikken er afmærket med et meget gnidret eller fedt kryds. Det kan f.eks. være tilfældet, hvis det anvendte skriveredskab er en form for (farve)blyant, der sidst på valgdagen er så nedslidt, at det er vanskeligt at sætte et tydeligt

kryds. I sådanne tilfælde må valgbestyrelsen foretage en konkret vurdering af, om afmærkningen er udtryk for, at vælgeren har ønsket at sætte et kryds. Hvis afkrydningsrubrikken er afmærket på en sådan måde, at afmærkningen ikke kan antages at være udtryk for et kryds – f.eks. fordi rubrikken er helt udfyldt eller er helt skraveret – skal stemmesedlen bedømmes som en ugyldig stemme.”

Folketingsvalgloven indeholder således ingen angivelse af, med hvilken farve skriverebredskab vælgeren skal sætte sit kryds på stemmesedlen. Det er efter valglovgivningen ikke et krav, at der anvendes blyanter eller kuglepenne med en bestemt skriftfarve, f.eks. sort eller blå, i forbindelse med stemmeafgivning, hvis det vurderes, at et skriverebredskab med en anden skriftfarve, som f.eks. rød, vil lette stemmeoptællingen. Der gælder det samme i forhold til kommunal- og regionalvalg, og der anvendes dermed ikke generelt blå kuglepenne til dette valg.

For så vidt angår spørgsmålet om tydeligheden af de pågældende byanter markering og eventuelle farveblinde stemmeoptælleres mulighed for at aflæse markeringen, bemærkes, at optællingen sker på valgstyernes ansvar, kontrol og instruktion. Tvivlsomme stemmesedler sorteres fra og gives til formanden for valgstyrene. Valgstyrene bedømmer herefter, om stemmesedlerne er gyldige. Ved stemmesedler, hvor rubrikken er afmærket med et meget gnidret eller fedt kryds, f.eks. som følge af et nedslidt skriverebredskab, må valgbestyrelsen foretage en konkret vurdering af, om vælgeren har ønsket at sætte et kryds. Senest dagen efter, at afstemningen har fundet sted, foretager valgbestyrelsen i opstillingskredsen en fintælling. Både optællingen på valgaftenen og fintællingen er offentlig.

Det er Indenrigs- og Boligministeriets opfattelse, at valgstyrene og de tilforordnede vælgere, hvis der anvendes (farve)blyanter ved stemmeafgivningen, bør sørge for, at (farve)blyanterne spidses jævnlige i løbet af valgdagen, således at det i videst muligt omfang undgås, at (farve)blyanterne på noget tidspunkt bliver helt nedslidte.

Det er desuden Indenrigs- og Boligministeriets forståelse, at farveblinde ser farver som nuancer af grå og derfor vil være i stand til at foretage optælling. Hvis en konkret person har et synshandicap, der gør, at de ikke kan identificere kryds, vil det være valgstyernes ansvar at sikre, at de ikke foretager optælling.

Svendborg Kommunes udtalelse giver herefter ikke Indenrigs- og Boligministeriet anledning til bemærkninger.

Klageren er herfra underrettet om, at sagen er oversendt til Folketinget.

Med venlig hilsen
Nikolaj Stenfalk

/Christine Boeskov